

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 15C/80/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7116206634
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Slobodníková
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2018:7116206634.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Ivetou Slobodníkovou v právnom spore žalobcu: M. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom V. X, V., t.č. XX Z. N. X., Z.. N., Í., proti žalovanému: R. I., nar. XX.X.XXXX, bytom Q. XX, V., o zaplatenie príslušenstva zo sumy 22.796,- eur, takto

rozhodol:

- I. Žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania **z a m i e t a**.
- II. Stranám sporu nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 17.2.2006 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného (ako žalovaného v 1. rade) a žalovanú v 2. rade k povinnosti vydať dedičstvo, a to nehnuteľnosť - byt č. XX na 7. poschodí, nachádzajúci sa na ul. M. X U. V., zapísaný na N. Č.. XXXXX, katastrálny úrad V., zostatok na devízovej vkladnej knižke, vedenej vo U. v sume 1.078,70 USD, pohľadávku voči Sociálnej poisťovni, a.s. vo výške 8.265,- Sk a hodnotu osobného automobilu Škoda Fabia, ŠPZ: L. XXX XXX. Žalobu odôvodnil tým, že na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. XXD/XXX/XXXX zo dňa 23.5.2005 nadobudol dedičstvo po poručiteľke Y. V., C.. I., zomrelej dňa XX.X.XXXX v pomere 1/2 každý z pôvodne žalovaných (R. I. E. Y. V.) a osobný automobil Škoda Fabia, nadobudol v celosti žalovaný. Žalobca je synom jedinej dcéry poručiteľky Y. V., C.. I., a to Y. Q., C.. V., ktorá zomrela pred smrťou svojej matky. Žalovaný pri predbežnom vyšetrení v dedičskom konaní nepravdivo uviedol, že poručiteľka nemala deti, nakoľko jej dcéra zomrela, avšak neuviedol, že žalobca je synom zomrelej dcéry poručiteľky, teda jej vnukom, o čom musel vedieť. Žalobca je oprávneným dedičom zo zákona v 1. dedičskej skupine, preto si nárokuje vydanie dedičstva od tých, ktorí dedičstvo nadobudli. Konanie bolo vedené pod sp.zn. XXC/XX/XXXX.

2. V priebehu konania Okresný súd Košice I uznesením zo dňa 9.2.2009, č.k. 15C/30/2006-121 pripustil zmenu žaloby tak, že žalobca žiadal od žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu 45.592,08 eur (1.373.507,- Sk) s 8 % - ným úrokom z omeškania od 18.2.2006 do zaplatenia a uplatnil si náhradu trov konania.

3. Okresný súd Košice I uznesením zo dňa 11.2.2016, č.k. 15C/30/2006-440 konanie vo vzťahu k žalovaným v 2., 3. a 4. rade (právnych nástupcoch po pôvodne žalovanej v 2. rade) zastavil v dôsledku späťvzatia návrhu na základe uzatvorenej dohody o vyplatení finančnej náhrady z 1/2-ice hodnoty nadobudnutého dedičstva vo výške 22.796,- eur (1/2-ica zo žalobou uplatnenej sumy 45.592,08 eur). V priebehu konania zomrel právny nástupca pôvodne žalovanej v 2. rade I. V. a dedičské konanie proti nemu bolo zastavené pre nedostatok majetku, preto súd proti nemu konanie zastavil. Žalobu proti žalovanému (pôvodne žalovanému v 1.rade) o zaplatenie sumy 22.796,- eur vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp.zn. 15C/80/2016.

4. Okresný súd Košice I skorším rozsudkom zo dňa 13.6.2013, č.k. 15C/30/2006-305 zaviazal žalovaných v 1. až 4. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 45.592,02 eur s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 27.11.2014, č.k. 7CoD/65/2013-394 zrušil rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené a výroku o trovách konania.

5. Okresný súd Košice I vo veci opätovne rozhodol a rozsudkom zo dňa 3.11.2016, č.k. 15C/80/2016-18 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 22.796,- eur s 8 % úrokom z omeškania od 18.2.2006 do zaplataenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania.

6. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 28.6.2018, č.k. 2Co/362/2017-71 tak, že potvrdil rozsudok v časti, v ktorej súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 22.796,- eur a zrušil rozsudok v časti úrokov z omeškania zo sumy 22.796,- eur a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Podľa ust. § 177 ods. 2 písm. a) CSP súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 2.000 EUR.

8. Vzhľadom na vyššie citované zákonné ustanovenia i to, že predmetom sporu je zaplataenie príslušenstva, súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.

9. Verejné vyhlásenie rozsudku na úradnej tabuli súdu bolo oznámené dňa 16.8.2018, teda bola zachovaná päťdňová lehota pred jeho verejným vyhlásením (ust. § 219 ods. 3 CSP).

10. Súd vykonal dokazovanie a zistil tento skutkový stav:

11. Oprávneným dedičom je ten, v prospech koho svedčí niektorý z dôvodov dedenia (zákon alebo závet), hoci nebol platne vydedený (§ 469a Občianskeho zákonníka) ani sa nedopustil konania, ktoré by založilo jeho dedičskú nespôsobilosť, resp. nebol účastníkom dedičského konania. Nepravý dedič je povinný vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má. Povinnosť nepravého dediča pri vydávaní dedičstva pravému dedičovi sa riadi zásadami o bezdôvodnom obohatení. Predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka je, že na základe niektorej zo skutkových podstát vymedzených v tomto ustanovení jedna zo strán sporu získala majetkovú hodnotu na úkor toho, koho majetkový stav sa znížil, prípadne nedošlo k jeho očakávanému rozmnoženiu, napriek existencii platného právneho titulu. V danom prípade žalobca v žalobe doručenej súdu dňa 17.2.2006 požadoval naturálnu reštitúciu, t.j. vytvorenie takého stavu, aký by nastal, keby dedičstvo nadobudol ako pravý dedič. Vydanie bytu bolo predmetom konania pôvodnej žaloby, ale aj predmetom návrhu na zmenu žaloby zo dňa 9.9.2008 a keďže nebolo možné nehnuteľnosť vydať, lebo pred podaním žaloby žalovaný ako nepravý dedič previedol nehnuteľnosť na inú osobu, žiadal žalobca peňažnú náhradu tohto majetku (tzv. relutárnu reštitúciu) podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Suma 1.150.000,- Sk predstavuje kúpnu cenu, za ktorú bol nepravým dedičom byt predaný. Ostatné nároky majetku poručiteľky boli zachované, t.j. zostatok na devízovej vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vo výške 35.241,90 Sk, pohľadávka voči Sociálnej poisťovni a.s. vo výške 8 265,- Sk v 1/2, hodnota osobného automobilu Škoda Fabia ŠPZ: L. XXX XXX 180 000,- Sk. V časti o zaplataenie sumy 22.796,- eur s príslušenstvom proti žalovaným v 3., 4. rade (právni nástupcovia po pôvodne žalovanej 2. rade) súd konanie zastavil pre späťvzatie žaloby na základe uzatvorenej dohody medzi žalobcom a žalovanými v 3., 4. rade. Žalobca na rovnakom skutkovom základe žiadal návrhom na zmenu žaloby naturálnu reštitúciu (vo vzťahu k bytu) a keďže naturálna reštitúcia nebola možná, lebo nehnuteľnosť bola žalovaným predaná, žiadal peňažné plnenie. Súd uzavrel, že nehnuteľnosť a ostatné jednotlivé predmety majetku poručiteľky, ktoré skutočne nadobudla, boli žalobcom uplatnené žalobou riadne, v lehote stanovenej zákonom, v rámci plynutia 3-ročnej premlčacej doby uplatnenej pôvodným návrhom zo dňa 17.2.2006 (§ 100, § 101, § 105 Občianskeho zákonníka) a jeho nárok nie je premlčaný. Úmrtím poručiteľky Y. V., C.. I., zomrelej XX.X.XXXX bol poňatý do dedičského konania vedeného pod sp. zn. XXD/XXX/XXXX, H. XXX/XXXX zo dňa 23. 5. 2005 ako dedič žalovaný R. I. a pôvodne žalovaná v 2. rade

Y. V., C.. I.. Žalobca nebol poňatý do dedičského konania napriek tomu, že bol jediným synom poručiťky, Y. Q.L., C.. V., čo vyplýva z rodného listu žalobcu, v knihe narodení Obvodného národného výboru Košice I vo zväzku XXX, ročník XX, na strane XXX, pod poradovým číslom XXXX. Žalobca je preto oprávneným dedičom zo zákona v 1. dedičskej skupine podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný ako nepravý dedič fakticky vykonával právo, ktoré by mu inak prislúchalo iba z titulu platne uzavretej kúpnej zmluvy. Žalovaný teda získal majetkový prospech na úkor žalobcu podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lebo žalobca by v prípade, ak by bol dedil nehnuteľnosť a túto predal, bol by získal predajom kúpnu cenu nehnuteľnosti. V dôsledku konania žalobcu, by bolo možné uvažovať o odopretí práva na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dôvodom pre aplikáciu podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka však nemôžu byť námietky žalovaného, že žalobca nehnuteľnosť neužíval, ani skutočnosť, že sa o nebohú počas jej života nestaral. Rovnako nie je možné zohľadniť ani investície na údržbu bytu, ktoré namietal žalovaný, a to ani v prípade, ak by boli preukázané, lebo tieto investície boli povinnosťou vlastníka bytu a ich nevyhnutnosť si žalovaný musel uvedomovať už v čase, keď nehnuteľnosť nadobudol. Iné dôkazy žalovaný súdu neponúkol. Vzhľadom na vyššie uvedené závery, súd prvej inštancie vyššie uvedeným rozsudkom žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 22.796,- eur (1/2 zo sumy 45.592,07 eur požadovanej žalobou, ktorú tvorí kúpna cena nehnuteľnosti a ostatné nároky majetku poručiťky).

12. Podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%2523101-110'&ucin-k-dni='30.12.9999'>). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

13. Podľa ust. § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%2523105'&ucin-k-dni='30.12.9999'>. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

14. Podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

15. Podľa ust. § 102 Občianskeho zákonníka pri právach, ktoré sa musia najprv uplatniť u fyzickej alebo právnickej osoby začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo.

16. Podľa ust. § 105 Občianskeho zákonníka, ak ide o právo oprávneného dediča na vydanie dedičstva (§ 485 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%2523485'&ucin-k-dni='30.12.9999'>), začína plynúť premlčacia doba od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa dedičské konanie skončilo.

17. Žalobca ako oprávnený dedič podal žalobu o vydanie dedičstva na súde dňa 17.2.2006, teda v rámci premlčacej lehoty a domáhal sa, aby žalovaný R. I. a pôvodne žalovaná Y. V. boli zaviazaní spoločne a nerozdielne mu vydať nehnuteľnosť - byt na M. Č.. X U. V., zostatok na devízovej vkladnej knižke, pohľadávku voči Sociálnej poisťovni a aby žalovaný v 1. rade bol povinný mu vydať sumu 180.000,- Sk titulom hodnoty osobného motorového vozidla Škody Fabia. Podaním zo dňa 9.9.2008 označeným ako zmena žaloby a upresneným podaním zo dňa 15.6.2012 žalobca sa už namiesto vydanie veci domáhal finančnej náhrady celkom v sume 1.373.507,- Sk z dôvodu, že vydanie vecí už nebolo možné. Súd ustálil, že žalobca na rovnakom skutkovom základe žiadal ako naturálnu reštitúciu tak aj peňažné plnenie a teda k premlčaniu nedošlo.

18. Vo vzťahu k úrokom z omeškania, žalobca si úrok z omeškania uplatnil až v návrhu, ktorým žiadal o pripustenie zmeny žaloby, kde si uplatňoval nárok na plnenie peňažného záväzku (peňažnej náhrady).

19. Žalovaný v konaní uplatnil námietku premlčania.

20. Zmena návrhu bola pripustená až po uplynutí premlčacej lehoty, pričom podľa ustálenej judikatúry súdov SR sa zmena návrhu považuje za nový návrh s procesnými a hmotnoprávnymi účinkami podania nového návrhu.

21. Z uvedeného dôvodu, keďže v časti príslušenstva došlo k premlčaniu, pričom žalovaný v priebehu konania vzniesol námietku premlčania, súd žalobu v časti zaplatenia úrokov z omeškania zamietol.

22. Podľa ust. § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

23. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

24. Podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

25. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

26. Podľa ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

27. Ustanovenie § 257 CSP umožňuje súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnúť výnimočne na zvláštnosti prejednávanej veci a prispieť tým k odstráneniu prípadnej tvrdosti, ktorú by inak vyvolalo uplatnenie jednotlivých zásad, na ktorých spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania. Úvaha súdu, či sú splnené procesné predpoklady pre aplikáciu tohto ustanovenia musí vždy vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností konkrétnej veci. Pri posúdení veci, či sú tieto dôvody dané, súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery strán konania. Významným z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia je tiež to, za akých okolností bol nárok uplatnený na súde, aký bol postoj strán k veci, ako pristupovali v priebehu konania k plneniu procesných povinností a podobne.

28. Ide o zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhradu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania, by mohla v konkrétnych prípadoch viesť z nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto týmto ustanovením stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie tak dopadá na toho, kto by inak mal právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane a existencia výnimočnosti daného prípadu. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo k určitej procesnej situácii alebo charakterom procesnej situácie. Toto zákonné ustanovenie možno použiť iba výnimočne a že (ne)existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane, treba posudzovať komplexne so všetkých do úvahy prichádzajúcich hľadísk, a nie iba z jedného hľadiska.

29. Pri rozhodovaní o trovách konania v danej veci súd dospel k záveru, že sú dané dôvody pre aplikáciu ust. § 257 CSP, a ide o výnimočný prípad, v ktorom pri zohľadnení okolností danej veci, ako aj okolností u procesných strán, bolo použitie citovaného ustanovenia namieste.

30. Dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu ust. § 257 CSP súd videl najmä v tom, že o poručiťku sa počas jej života žalobca nezaujímal, nepomohol jej v chorobe a ani ju nijak nekontaktoval. Žil v cudzine a nikto z rodiny nevedel, kde sa nachádza. Žalovaný sa o poručiťku staral počas jej choroby, poskytoval jej pomoc a navštevoval ju v nemocnici. Súd prihliadol aj na to, že žalobca je starobný dôchodca s minimálnym príjmom a rovnako na to, že žalobca zavinil predĺženie konania tým, že podal nesprávnu žalobu napriek údajom zapísaným v katastri nehnuteľnosti a tým zapríčinil vznik vysokých a neodôvodnených trov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona.